

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr. a treia-ora 5 cr.; și limbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poștilor Nr. 15.

Telefon Nr. 14.

Se prenumeră și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază. Numeri singuratici à 5 cr. se vând la „Institutul Tipografic” și la „Prăvălia industriilor române din Sibiu” (Strada Cisnădiei Nr. 27).

De rău augur.

Se apropie milleniul, — și cu cât se apropie mai mult, cu atât mai evidente sunt simptomele unei adevărate panice, care a cuprins lumea maghiară.

Cum va reuși sărberea? Fi-va ea un privilegiu de înălțare a națiunii maghiare în ochii lumii? Fi-va ea, dimpotrivă, o ocaziune în care se va vedea lămurit, că în Ungaria totul e putred, de sus până jos?

Eată problema care neliniștește adânc pe toți Maghiarii, din toate taberele politice.

Căci ce e, în definitiv, milleniul?

E o cortină decorată în colori atrăgătoare și menită să ascundă miseria și corupția ce s-au deschis uși largi în viața publică și socială a „singurei națiuni constituitoare de stat”; — e un lustru înșelător, sub care zace și se macină putregaiul numit statul ungar.

Toată chestiunea e dacă cortina e destul de groasă, pentru-ca să nu se vadă prin ea priveliștea tristă ce trebuie să o mascheze; dacă lustrul e destul de consistent, pentru-ca să reziste, cel puțin pe timpul sărbătorilor, și să nu distrugă iluzia optică ce trebuie să o producă?

Ce ar fi, într-adevăr, dacă cortina ar cadă?... Ce ar fi, dacă scena vieții publice și sociale a fericitei, liberalei și constituționalei Ungarii ar rămâne descoperită?... Ce ar fi, dacă cercetătorii străini, pe cari aparențele nu i-ar mulțumi, ar sgâria puțin lustrul millenar și ar căuta să pătrundă mai adânc, în inima lucrurilor?...!

Desastrul ar fi gata! Milleniul nu numai că nu s-ar fi ajuns scopul, dar ar fi pus în lumină adevărata stare a lucrurilor din Ungaria. Ear' așa ceva ar echivala cu o bancrută frauduloasă, cu un faliment moral, din care nu mai este reabilitare posibilă.

Aceasta fiind situația, acesta procesul psihologic ce se petrece în capetele „iubiților” noștri conducători, nu e de loc de mirare, dacă atâta neliniște nervoasă îi stăpânește acum, în ajunul tâmbălăului, și dacă tremură, ca de friguri, cugetând la ceea-ce se poate întâmpla mâine, și dacă în sfârșit tresare de spaimă și-și perd sârta la cel dintâiu sgomot neliniștit, la cea dintâiu știre, că lumea nemaghiară n'ar fi tocmai dispusă să stea cu mâinile încrucișate și să privească cu nepăsare cum Maghiarii sârbează și pe-

trec, pe seama ei, și cu atât mai puțin ar fi dispusă să petreacă deavala dinții, ori să se roage în biserici pentru ei.

Gazetele ungurești sunt într-adevăr absorbite de această grijă, mai mare decât toate. Din fiecare articol, din fiecare rând transpiră frica și poltroneria cea mai elocventă. Forma pe care acest sentiment intim al compatrioților noștri o îmbracă, e indiferentă: Aci se manifestă ca intrigă, aci ca apel călduros și frățesc, aci ca amenințare.... Fondul însă e același: Frica vinovatului, poltroneria criminalului pus în prezența victimei sale.

„Vino, Sibiiu, nu ne temem de tine!” strigă „Budapesti Hirap” într'un acces de curagiu factice. Și adaugă imediat: „Ear' voi, ceilalți Români și neromâni, cari sunteți străini de aceste planuri brutale, vouă: salutare și onoare!”

Cu alte cuvinte: Pofțiți, voi Români adevărați de ve manifestăți nemulțumirea contra noastră, dacă aveți curagiu!; onoare vouă Moldoveni Gergeli și Broți de toată mână, cari stați liniștiți și căutați să împedecați și pe alții dela orice demonstrație în contra părinteștii și liberalei noastre oblăduiri!

Atât numai că noi zimbim de amenințările ce ni-se fac, după-cum disprețuim onoarea și salutarea lui „Budapesti Hirap” pentru cei „străini de aceste planuri brutale”.

Am pute să ne mărginim la constatarea faptelor și se trecem înainte.

Nervositatea „fraților” noștri Maghiari însă e cel mai simptomatic indiciu al slăbiciunii lor, și nu putem să-l lăsăm nerelevat.

Nu așa se spărie și nu așa își pierd cumpătul cei cari se simt tari pe poziția lor. Ci trebuie să fie slab, pentru-ca să înjuri cu grosolăniie murdare, dintre care „lăpădături” e cea mai blajină, pe reprezentanții unui popor și să-i amenințe că vei considera orice mișcare a lor ca o gitație de stradă și vei reprima-o ca atare; trebuie se fie zăpăcit și în mare strimțorare, pentru a te gândi la asemenea mijloace de represiune, pe care de altminteria și noi le dorim din toată inima, pentru bunul motiv, că ele ar fi singura parte de agitație propriu zisă, pe care ar avea-o manifestăția noastră, a nemaghiarilor.

Ce frumos și ce edificător tablou al libertăților din Ungaria, ar fi, într-adevăr, ca Budapesta să se găsească în stare de asediu pe timpul sărbătorilor millenare! Ori-ce am zice și ori-ce am face noi, ar

palid și fi mai pe jos pentru ilustrarea situației din „fericita” noastră patrie!...

Nu! nervositatea aceasta a gazetelor maghiare, în care se oglindește neliniștea unor spirite surprinse în flagrant delit de netoleranță și minciună asupra unui eveniment atât de însemnat pentru ele, nu e de bun augur pentru reușita faimosului milleniu.

Ori-cum fie, o mărturisim nu strică: Noi n'am lucrat nici-odată în ascuns, la întunec; conspiratori n'am fost nici-odată. Tot ce am vorbit și tot ce am făcut, a fost zis și făcut la lumina zilei, în vîzul și în auzul tuturor.

Credincioși acestei politice tradiționale, noi ținem ca o datorie de loialitate să prevenim din timp pe adversarii noștri din Budapesta, ca să-și sporească numărul polițiștilor și detectivilor și să-și dubleze posturile de panduri printre naționalitățile nemaghiare, și în special printre Români, deoarece noi nu putem desarma în lupta ce o ducem pentru afirmarea și apărarea drepturilor poporului nostru, câtă vreme anomalia aceasta a statului unitar maghiar se va menține în forma ei actuală, câtă vreme tendințele de maghiarizare se vor manifesta mai departe, câtă vreme nu se va respecta limba, legea și datinele fiecărui popor, și câtă vreme prigonirile și jaful vor fi partea naționalităților nemaghiare în acest stat, pe care ele îl susțin în cea mai însemnată măsură.

Mai mult, noi credem că e de datorie noastră de Români să afirmăm încă odată, la lumina zilei și în auzul tuturor, aceste drepturi imprescriptibile ale poporului nostru acum, cu privilegiul milleniului; — și sîntem chiar mulțumitori guvernului din Budapesta, pentru osteneala ce-și dă de a aduna multă, cât mai multă și cât mai aleasă lume străină în capitala Ungariei, lume, pe care noi n'am fi putut s'o avem altminteria atât de aproape de noi, încât să ne audă, să ne cunoască și să știe cât de fericiti trăim sub „liberala” și „constituțională” cărmuire a guvernelor maghiare.

Precum ca să se știe!

România și milleniul. În ultimul număr al foi noastre inseraserăm și noi cu rezervă evenimentul știrea adusă dela foile din România, că România va fi reprezentată la milleniu printr'un delegat oficios, precum și versiunea, că „steagul României va fi închinat steagului ungurese în fața Monarhului”. Nu am exploatat aceste știri, căci prea ne păreau

senzaționale și absolut imposibile. Așteptam o grabnică desmîțire a lor spre liniștirea tuturor Românilor. Nici nu ne-am înșelat în așteptările noastre, desmîțirea n'a întârziat. În „Monitorul oficial” a apărut următorul comunicat oficios:

„Mai multe mare conțin știri și aprepieri despre tratative ce ar urma între guvernul Ungariei și acel al României în privirea participării la sărbătorile milleniului din Budapesta. Toate aceste știri și aprepieri sînt născociri și închipuiri răuticioase”.

Acest comunicat spulberă toate bănuiele, reduce liniște în inimile, cari începeau a crede, că relațiunile de iubire între frați încep a se laxsa, că frații de dincolo pun la aparență un vîl oare-care peste suferințele noastre de dincoace. Toți dușmanii noștri saltau deja de bucurie, toate foile maghiare publicaseră cu vii comentarii acele știri. As-tăzi însă publică și e comunicatul oficios al „Monitorului” și constată faptul cu elegice accente de părere de rău. „Poll. Corr.” atribue știrea despre chestia ducerii steagului român la Budapesta mai mult unei erori de tipar, tipărindu-se „România” în loc „Kumania” în șirul țerilor a căror steag va fi expus la milleniu. Kumania va figura ca provincie stăpînită odinioară de Maghiari. „Steagul român”, zice „Pol. Corr.”, „va fi cu atât mai puțin dus la Budapesta, cu cât este cunoscut, că nici la încoronarea regelui la anul 1867 nu a fost”.

Toate foile maghiare iau notiță și despre desmîțirea lui „Pol. Corr.” și recunosc adevăritatea ei. Lui „Egyetértés” îi mai rămâne mîngăierea, că în România totuși se vor afla încă comercianți, cari de sigur vor lua parte la sărberea millenară.

Să-i fie de bine această mîngăiere! E cunoscut doar, că și în România sînt Ovrei și e de nechez, ca aceștia să nu folosească momentul rentabil de a-și face geșeurile prin Pesta, cu atât mai mult, că e sărbere națională-ovrească!

În contra conferenței interparlamentare de pace. „Egyetértés” e cuprins de o spasmodică nervositate în urma știrii despre o pretinsă agitațiune febrilă a fraților din România în contra conferenței interparlamentare de pace din Budapesta. Comunică, ca agenții externi ai Ligei culturale din România ar fi adresat scrisori călduroase tuturor deputaților și senatorilor mai marcanți din țerile străine, insistând a nu lua parte la acea conferență.

În acele scrisori Ungurii sînt tare calumniați și acușați — zice „Egyetértés”. —

Nu știm, întrucît este întemeiată această știre, nervositatea folilor maghiare însă, ce isvorește dintr'o simplă știre nebasată, este destulă dovadă despre temerea mare de o acțiune serioasă a Românilor în contra conferenței.

Un nou mărgăritar millenar.

Fericita mai este și țeara aceasta, cu marea aglomerație de mărgăritare și mai fericiti sînt aceia cari se pot lauda a fi proprietari acestor mărgăritare prețioase! Au stat mult timp la întunec aceste petri scumpe, necunoscute și neexploitate de nime, până-ce în preajma milleniului a venit însuși geniul poporului maghiar și le-a desvîlit rînd pe rînd, un mărgăritar după altul, pentru-ca sărbătoarea să fie basată, perfectă și impunătoare.

Strălucl-vor pentru totdeauna odoarele — scandale: Pulszky — Mikós — Fejérvary — Gromon — Dániel — Josika, și seria aceasta se va completa, pentru-ca nimbul milleniului să fie ridicat la nivelul cuvenit și demn de poporul care îl sârbează.

Și eata a început din nou se lucre genul maghiar, a avut bunăvoința a mai acormoni și desvîli un draguț de mărgăritar. Acesta poartă numele de Dr. Babó Emil, este avocat în Szeghedin, deputat distal al Seghedinului, Ungur neaoș din partidul kossuthist, aparține fracțiunii Eötvös și este galăgios antepredicator al moralului în parlament. După aceste scurte indicațiuni personale se poate vedea, că avem de face cu un odor veritabil.

Scandalul este de natura celui al lui Dániel, născut și crescut în casina țerii din Budapesta. Dl Babó a fost prins și el cu ocaua cea mică la jocul de salon „Färbel”. Jucător pasionat de cărți și bursă își perduse aproape toată averea și își propuse a „și-o redobîndi pe o cale — din punctul seu de vedere cinstit — înșelînd la jocul de cărți. Și juca mereu, hazarda și dobîndia, — lucru ce batea la ochii campaniștilor sei. Colegul seu Dr. Kosztka, același care a prins și pe Dániel, l'a prins însă tocmai în flagrant, când își împărșise sieși „de patru-ori”, adică 4 cărți de o coloare, ear' celorlalți cărți mari, câte „30” și „31” ochi. Aceasta s'a întîmplat deja cu o lună înainte de demascarea lui Dániel, a fost însă ținut secret lucrul, pentru-ca „reputațiunea casinei să fie salvată”.

Imediat după constatarea jocului fals prin Kosztka, Babó și-a mărturisit chițibușul — scriu foile guvernamentale — și a cerut cu lacrimi în ochi iertare, promițînd a se supune tuturor condițiunilor, ce îi vor impune colegii sei. Partenerii s'au retras și s'au consultat asupra casului, comunicînd apoi lui

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Stă la masă...

Stă la masă 'ndurerată și suspină gînditoare și în lacrimi i-se scaldă trist privirea vișătoare,

Galbină-i de suferințe — ca și luna-n fap-tul sării
Inima-i nebun se bate — e în pragul des-perării,

Și-nzadar de-acuma gîndul dureros la El o poartă;
Căci isvorul mîngăierii e sîcăt... nădejdea-i moartă!

Înainte ei, pe masă, zac scrisori în rose plicuri,
— O, și cătu-i sînt de scumpe ei aceste dulci nimicuri;

Mîna lui le-a scris în vremuri de iubire, fericite,
Cum făceau ele odată inima ca să-i palpitate
Cînd sosiau... dela iubitul, aducîndu-i câte-o veste...

Azi trecutul i-se pare, că-i o tragică poveste!
.. Bland scrisorile cu jale, rînd pe rînd ea le desface...

Gîndul trist, că a tradat-o el — voinde să îl tîmpace,
Ear' cetește înșelată ce i-a scris odată dînsul...
Dar' în loc de mîngăiere dureros o 'neacă plînsul!

Cum scria atunci de sincer el, de dragostea-i ferbinte!

Promițîndu-i neuitare 'n mii și mii de jurnăminte!
Cum zicea, cumcă de doru-i nu mai poate să trăiască

Și cerea copilărește să se 'ndure să-l iubească!
Ea crezîndu-i, iubitoare, dornic inima i-a dat-o..
El? acuma fără milă pentru alta a lăsat-o!

Stă la masă ea și plînge, lacrimile-i cad giroale
Și în sbuciumul durerii ca o trestie se 'ndoale,
Istovită-i de putere, galbină, cu fața stînsă
Mistuiindu-se de doru-i, ca și-o facie aprinsă.

Emilian.

Sermanul Tanié.

— Novelă. —

De Denis Diderot.

— Trebuie să concezi, că sînt bărbați foarte buni și femei foarte rele.

— Aceasta o poți observa în fiecare zi și încă des, fără să te miști din casă. Însă de ce?

— De ce? Am cunoscut o Elsațiană, care a fost atât de frumoasă, încât bătrânii fugiau după dînsa, ear' tinerii se opriau pe stradă.

— Și între aceștia e și locul meu. Am cunoscut-o foarte bine: Iera Reymer.

— Foarte drept. Un anumit Tanié din Nancy, care însuși venise tot din Elsația, s'a amoresat numai decât peste urechi în dînsa. Era un om sîrac și era unul dintre acei fii ai soției, pe cari inima petroasă a părinților, a căror familii sînt prea numeroase, îi alungă de acasă și cari se duc în lumea largă să-și

caute norocul, căci un anumit instinct le spune, că mai rău ca acasă nicăieri nu le poate merge. Tanié, amoresat până la gradul extrem și insuflejit de o pasiune, care îl încuragea și nobilita în ochii sei toate acțiunile sale, primia lucrurile cele mai de jos și mai grele, numai ca se poată ajuta pe amica sa, care încă era sîracă. Peste zi lucra la port și seara cerșia prin strade.

Aceasta era foarte frumos, dar' mult nu putea dura.

— Și Tanié o simția aceasta. Perdă în fine răbdarea, de a lupta înzadar în contra lipsei, sau mai bine zis, simția nedreptatea, de a ține în miserie o femeie amicală și dragălașă, care zilnic și încă de cei mai distinși bărbați era provocată, a se scăpa de acest vagabund Tanié —

— Ceea-ce cu patrusprăzece zile sau cu o lună mai târziu ar fi făcut-o de bunăvov.

— Și se decide, a o părăsi și a-și căuta norocul în țeri depărtate. Îi și succede a găsi un loc pe o naie regească și cînd sosi oara plecării, grăbi să-și iee dela amanta sa adio. „Mi-e imposibil, a abusa, iubită amică, mai departe de iubirea și credința d-tale. M'am decis să mă duc? — Te duci? — Da? — „Și unde vrei să mergi? — În India-ostică. Ești deamă de o soarte mai bună și nu 'mi-e permis să-ți închid calea”.

— Bunul Tanié.

— Și ce să mă fac eu?

— Perfidia!

— Ești învingurată de bărbați, cari te adoără și se bat pentru d-ta. Îți redau cu-

vîntul, jurămintele d-tale. Aiege dintre adoratorii d-tale pe cel, care îți place mai mult. Primește ofertele lui. Te conjur să o faci. — „Ah, Tanié, d-ta ești acela, care îmi poate propune așa ceva?”

— Te desleg, de a-mi descrie pantomimele doamnei Reymer. Mi le pot închipui.

— Singurul favor, care î-l cer acuma înainte de plecarea mea, ca în decursul absenței mele să nu închei nici o legătură, care ne-ar despărți pe vecie. Promite-mi aceasta, iubită amică. Ori și în ce parte a lumii se ajung, ar trebui să-mi meargă rău, nespuse de rău, dacă ar trece un an, fără să-ți dau dovezile cele mai convingătoare despre neclintita mea iubire. — O, nu plînge.

— A plînge, da, știu toate.

— Și nu încerca a mă abate dela propusul meu, care isvorește din conștiința mea, și la care mai timpuriu sau mai târziu totuși, m'ași întoarce earăși. Și nu mult după aceea era pe drum spre San-Domingo.

— Și anume la timpul potrivit pentru doamna Reymer și pentru sine însuși.

— De unde o știi aceasta?

— Ei, fiindcă e ușor de înțeles, că pe cînd Tanié îi da voe să-și aleagă, ea și-a fost ales deja.

— Ah așa!

— Te rog însă, povestește numai mai departe.

— Tanié avea multă mînto și înțelegere pentru negocieri. Aceasta îl făcî în cîrînd cunoscut. Își găsi un post la judecătoria, unde excela prin judecat sa clară și imparțialitatea sa. Dar' nu se năpăia să-și câștige o avere

colosală, ci se cugeta numai a-și câștiga pe cîi oneste cât mai mult și cât mai cîrînd. Fiecare an trimitea o parte din câștigul seu doamnei Reymer. În fine se întoarce, așa socot, că după vre-o 9—10 ani, căci mai mult n'a putut fi absent, și predete amicei sale un portofoliu, care conținea fructele muncii și ostenelelor sale. Spre norocul lui Tanié se întîmplă aceasta chiar cînd Reymer rupsese legăturile ei cu ultimul lui următor.

— Cu ultimul?

— Da!

— Avuse dar' mai mulți?

— Sigur!

— Fugi, nu-mi vorbi.

— Poate o știi mai bine decât mine.

— În fine, aceasta nu ne împoartă. Continuă numai.

— Doamna Reymer și Tanié locuiau lângă mine în un quartir foarte frumos. Țineam atunci mult la el și îl cercetam des în casa sa, unde trăiau ambii, deși nu galant, dar' foarte cum se cade.

— Te pot asigura, fără a fi numărat cu Reymer, că ea încă înainte de reîntoarcerea lui, avea o rentă anuală de peste 15 mii franci.

— Cari i-a ascuns înaintea lui Tanié.

— De sigur.

— Și de ce?

— Fiindcă era sgărcită și lăcomia după avere.

— Lacomă, o cred, dar' sgărcită? O metresa și sgărcită!

(Va urma).

Babó în schimbul tăcerii lor condiționează, ca imediat să abdică de a mai fi membru al casinei. Babó a și primit această condiție, sărutând plângând mâinile partierilor. (Caraghioasă figură!) Fapt e, că a demisionat din casină imediat după aceasta.

Cele întâmplătoare au fost ținute în secret până Vineri, în săptămâna trecută, când toate foile de seară au dat alarmă. Vestea s'a lăsat în curând, mărind panica celor interesați. Babó era în Seghedin, informat fiind telegrafice despre divulgarea păcatului său, s'a îmbolnăvit imediat și a plecat cu cel din urmă tren la Viena, — la profesorul Dr. Schrötter, ca să-l cureze de o crâncenă durere de gât. Făcându-i-se la casa sa vizita din partea mai multora s'a constatat, că n'a plecat la nici un Schrötter, ci s'a pregătit la o călătorie mai lungă, căci a dus cu sine gîmăntane mari și multe și pe deasupra și o sumă mare luată în împrumut (?) dela conducătorul seu de cancelarie. Babó însuși a anunțat din Viena rudenii sale, că va pleca în Italia. Tot rudenii lui însă, cari altcum îl știu capabil de mișelă divulgație, socotesc cu siguranță, că nu va merge la Italia, ci la Hamburg, de unde va lua calea-cătră America.

Credincioșii lui alegători din Seghedin s'au și lăpădat de el și promițând toate învinuirile presei de adevărate au ținut sfat, în care au candidat deja pe doi inși la postul lui Babó, și anume pe redactorul Kubinyi (independent) și pe Pálffy Győző (guvernamental).

Nu mai începe deci nici o îndoială. Hoția s'a întemplat și hoțul și-a tras o consecuență „cavalerească”, a fugit din patrie.

Acesta este deci cel mai nou mărgăritar millenar și soartea a voit să fie tocmai un frumos cadou de Paști, casinei parlamentului, întregului popor maghiar.

Nu-i învidiam pentru aceste odoare.
Să le fie de bine!

Album millenar.

Am dat știrea, că frații din România-liberă pregătesc pentru milleniu o mare publicație, un fel de *Album millenar*, în care toate fărâdelegile sevrșite în contul naționalităților se-și aibă locul, spre ilustrarea stărilor millenare din Ungaria.

Am fost rugat pe cetitorii noștri, ca să concurgă cu date la această publicație. Datele încep să ne sosească. Azi publicăm următoarele șire relative la împedecarea înființării reuniunii învățătorilor din comitatul Alba-Inferioară:

În 24 Martie st. n. a. c. preoțimea din tractul Blajului a fost întrunită în sinod protopopes, în parohia Lupu.

După pertractarea mai multor agende pentru înaintarea și promovarea cultului religios-morale a poporului, șeful tractului, dl. Georgiu Bérbat expune pe scurt fazele prin care-a trecut înființarea reuniunii învățătorilor gr.-cat. români din comitatul Alba-Inferioară și stadiul în care se află de prezent, făcându-se imposibilă înființarea.

Această expunere a cuprins inimile celor prezenți de adevărată indignație și serioase îngrijiri față de soartea învățământului nostru popular și față de soartea învățătorilor — căroră, poate, numai pentru aceea le-a ridicat guvernul salariul la minimul de 300 fl. v. a. ca neputându-se încasa dela popor, se-îi dea din visteria țerii și astfel se-î poată desliși de stul națiunii și se-î facă imposibili a pute lucra conform chemării și datorinței lor de fii ai națiunii române.

Cei prezenți unanim au pretins ca adevăratei lor indignații să se dea expresie la protocol și totodată să se notifice marelui public român și străinătății, căt de uman și liberal sîntem tra-tați noi nemaghiarii și respective noi Românii în liberala Ungarie de actualul guvern judeo-liberal și pe terenul pur cultural chiar acum în ajutorul milleniului.

Eată și fazele prin care a trecut amintita reuniune a inv. gr.-cat. români din comitatul Alba-Inferioară:

Statutele s'au compus și trimis înaltului minister de culte și instrucțiune încă în anul 1890, spre a obține aprobarea.

Dar' au zăcut 5 ani în arhivul ministerial până în anul 1895, luna Nov. când înaltul minister le-a retrimis presidentului șefilor tractuali din comitatul Alba-Inf. cu clausula că numai așa se vor aproba statutele dacă cuvîntul — auzi lume și miră-te! — „român” se va elimina de pretutindeni din statute.

Șefii tracturilor protopopești au trimis apoi statutele consistorului metropolitan din Blaj, rugându-l să aprobe statutele așa neschimbate, ceea-ce consistorul a și făcut, decînd în clausula de aprobare că cuvîntul „român” din statute însemnează nu numai limba liturgică, ci și limba de propunere în școlile populare greco-catolice archidiece-sane.

Statutele aprobate astfel de consistorul metropolitan, s'au înaintat din nou înaltului minister spre aprobare, la ce ministerul de culte și instrucțiune publică, în rescriptul dela 6 Febr. a. c. nr. 1890 notifică, că nu poate aproba statutele reuniunii învățătorilor gr.-cat. români din comitatul Alba-Inferioară cu clausula de aprobare a ordinariatului și că el, — ministerul — a ordonat inspectorului reg. comitatens, ca să provoace reuniunea înființând a-î substerne statutele fără de clausula ordinariatului.

La aceasta ordinariatul observă, că pe teritoriul archidiecesei nu poate funcționa nici o reuniune cu cara ter gr.-cat. dacă nu are statute aprobate de ordinariat.

Stând astfel lucrul, înființarea reuniunii învățătorilor gr.-cat. români din comitatul Alba-Inf. a devenit imposibilă din simpla cauză, că numiții învățători gr.-cat. au curagiu ca „Români” a se afirma și în statute de atari.

Eată dară un nou odor millenar sevrșit acum în ajutorul milleniului de scumpii noștri stăpâni, cari în străinătate nu se sfîșie a se lăuda, că naționalitățile trăiesc în fericita Ungarie ca în stul lui Avram și, că sînt tratate cu bunăvoință, echitate și imparțialitate, pe când acasă ne omoară cu dreptatea, făcându-ne imposibilă înaintarea și cultivarea și pe terenul pur cultural și cu mijloacele noastre proprii.

Servească aceasta spre pildă tuturor aceloră dintre Români, cari nu se rușinează și mai au curagiu de a predica înfrățirea cu Ungurii, pînăcînd mai domnește sistemul acesta asupritor și jidano-pseudo-liberal.

Un preot tractual.

Consulatele studențești maghiare

sau

maghiarisarea limbii franceze.

La Budapesta există o „Asociațiune a studenților unguri”, avînd de prim-secretar pe dl. Gebriel de Massanek.

Acuma e vorba de lățirea acestei societăți, prin crearea unor secțiuni speciale în toate orașele lumii, care au câte o universitate.

În acest scop dl. prim-secretar Gabriel de Massanek s'a adresat tuturor corporațiunilor de studenți de pe planeta noastră; și, — lucru straniu pentru un maghiar care se respectă și care prin urmare trebuie să presupună de mai înainte, că toată lumea trebuie să știe ungurește, — dl. de Massanek se adresează studenților străini în franțuzește.

Lucrul totuși nu e așa de straniu, la o mai de aproape scrutare, ținînd seama că „Asociațiunea” amintită voește să înființeze consulate maghiare pe lângă universitățile străine.

Ce voiți, — consulatele se țin de diplomație, ear' limba diplomației se știe, că e limba franceză!...

Scopul acestor consulate, ne spune dl. de Massanek, este „de a facilita relațiunile studenților unguri cu străinătatea, cum și de a atinge în Universitățile străine pozițiunea meritată” (?). Ear' momentul înființării lor a fost ales milleniul, — dl. de Massanek nu ne spune de ce, dar' motivul se înțelege ușor.

Cum se vede, scopul e nobil și mai ales foarte lămurit, ear' momentul bine ales.

Acum ceva din bucătăria arăntitei circuli.

Domnul prim-secretar de Massanek cere studenților străini informațiile următoare:

„1. Numele și semestrele studenților unguri;
„2. Pe care dintre acestia (?) l-ați propune ca să-l numim (dacă nu, facem noi alegerea)...”

Al 3-lea punct e și mai nostim:

„3. Care e societatea oficială a studenților universității? (În cazul când nu există nici una, atunci care sînt principalele?)”

Curat vorba ceea: — Fă, nevastă, o mămăligă mare. — Nu-i fînă bărbate. — Nu face nimic, nevastă: atunci fă două mai mici.

Mai departe dl. prim-secretar arată, care va fi organizația consulatelor, datoriile și condițiunile de admisibilitate a consulilor.

Dintre datoriile cităm: „a) să reprezente la universitatea sa „Asociațiunea studenților unguri” la sărbările studenților, la adunările eventuale, etc.; — b) să susțină din inimă interesele națiunii maghiare, (scriind în gazete articole luminați asupra Ungariei, deșteptând simpatia asupra ei etc.); — c) adunînd pe Maghiarii studenți la universitate, să formeze acolo o secțiune a „Asociațiunii studenților unguri”, etc. etc.

Dintre condițiunile de admisibilitate — una singură: „Primul secretar trebuie să vorbească curent cel puțin ungurește franțuzește și nemțește”.

Așadar... toate în bună regulă! Dar' ceva aproape de franțuzește:

Nu știm cum vor vorbi această limbă viitorii primi secretari ai viitoarelor consulate; știm însă, că dl. de Massanek, primul-secretar al secțiunii centrale din Budapesta, nu se găsește nici decum în buni termeni cu gramatica limbii diplomaților, cel puțin nu e de acord cu regulile stabilite pentru scrierea ei; și căt pentru vorbă, mai curînd ne vine să credem, că o vorbește — vorba Francezului — „comme une vache espagnole”, decît „courageusement”, așa cum o cere altora.

Dovezi? Căt lumea!

Avem înaintea noastră o copie fidelă după circulara trimisă studenților universitari din Iași.

Eată câteva exemple de ortografie („câteva”, pentru-că ar trebui să reproducem toată circulara, în care mai nu se găsește cuvînt bine ortografiat):

étrangères în loc de *étrangères*;

l'intérêt în loc de *l'intérêt*;

un repons în loc de *une réponse*...

„Națiunea ungurească” chiar (care-o fi aceea!) dl. de Massanek o numește în franțuzește „nation hongrois”, în loc de „nation hongroise”. Mai mult, însăși calitatea d-sale de secretar, d-sa o ortografiază „secrétaire” în loc de „secrétaire”.

În ce privește construcțiunile sintactice, eată câteva perle:

— „Le consul est autorisé de donner sa démission *eut* (!) tout temps”...

— „Le président de l'Association” *donne à savoir ses commissions*”, etc.

— „Le programme détaillé duquel nous ferons part en son temps a Ms nous sommes forcés du fonder ces consulats d'étudiants”, etc.

Recomandăm Academiei franceze reformele pe care dl. de Massanek a găsit cu cale să le introducă în ortografia stabilită de dînsa de atât amar de vreme. Maghiarii, cari au o atât de frumoasă misiune în părțile acestea ale Europei și cari au fericit cu reformele lor atâtea popoare conlocuitoare cu ei, nu puteau sta nepăsători față cu reforma ortografiei franceze, pe care o cer de altminterlea cu stăruință oameni ca Gaston Paris, Mossieur, etc.

Nu-i vorbă, cu reforma dlui de Massanek limba franceză s'ar cam maghiarisa, dar' nu are a face: n'ar fi această limbă nici antia, nici singura, asupra căreia isteții noștri compatrioți au căutat să exercite influența lor „civilizatoare”...

Dle de Massanek, înainte cu consulatele și mai ales cu maghiarisarea limbii franceze. Patria își va fi recunoscătoare!

Cronică politică.

(Chestiunea egipteană în senatul francez).

În ședința de Vineri a senatului francez, earăși a fost pusă la ordinea zilei chestiunea egipteană, nefiind senatorii mulțumiți cu răspunsurile lui Bougeois, date în ședința anterioară la interpelarea lui Bardoux. Bourgeois, care avea încrederea votată în ședința parlamentului, a pledat cu toată puterea oratoriei sale în contra desbaterii în chestia interpelării prenotate, declarînd, că în răspunsurile sale date deja în parlament și senat a expus toate părerile guvernului astfel, că acum numai are nimic de adăugat. Senatorul Chauveau, se declară de nemulțumit cu răspunsurile de până acum ale ministrului de externe și își exprimă teama că conducerea politicii externe a Franței este concretizată unor mîni nedestoinice, propune deci ca interpelarea în chestiunea egipteană să fie discutată.

Propunerea lui Chauveau se primește cu 159 voturi în contra 112 și senatorul Milliard își desfășură interpelarea și motivele aceleia. Bourgeois se urcă apoi earăși pe tribună și răspunde: „Am expus deja tot ce cred asupra situației și am declarat odată, că guvernul nu mai are nimic de adăugat. Regret a fi silit deci ca se declar, că la interpelarea din chestiune nu voi răspunde”.

Mai mulți senatori înaintează apoi următoarea mișune: Senatul ia spre știre comunicațiunile ministerului date în cameră și senat, le consideră de insuficiente și trece la ordinea zilei. Această propunere a fost primită cu 155 voturi în contra 85.

Bourgeois cu colegii sei părăsesc după aceasta sala.

Acest vot de neîncredere, dat în cătrva indirect n'o să aibă consecuențe de natură mai serioasă. Deja în ziua în care s'a ținut ședința aceasta, s'a ținut consiliul ministerial și în foile oficiale de seara a apărut comunicatul, conform căruia cabinetul nu va demisiona, ci basat pe votul de încredere al camerei, care exprima direct opinia țerii, va sta și mai departe în fruntea afacerilor. Bourgeois a consultat timp mai îndelungat cu Faure, care va avea ultimul cuvînt, greu, întrucât va avea să aleagă între senat și minister. Foile asigură, că Faure ține strîns la Bourgeois.

APEL.

Din Cernăuți primim următorul apel:

Dureros simțim noi, Românii bucovineni, națiunea indigenă și cea mai numeroasă în această patrie scumpă, lipsa de bărbați de ai noștri pe toate terenurile publice. Împregiurări vitrege zădărnice la noi mai mult decît ori-unde sporirea elementului cult, ear' din micul număr al inteligenței noastre, o parte nici n'a avut posibilitatea de a se învrednici de efectul oțelilor al unei educațiuni naționale.

Aceste enorme desavantaje sînt un mare pericol pentru înreg neamul românesc din Bucovina și ele trebuie să ne inspire puternic la activitate energetică și jertfitoare.

„Societatea pentru cultura și literatura română din Bucovina” a luat în ultima sa adunare generală din 16/28 Martie 1896 conculusul unanim de a activa la Cernăuți din incidentul iubileului de 50 de ani de guvernare a M. S. prea grațiosului nostru împărat un asil de studenți români cu începere dela 1 Septembrie a. c., a destinat pentru acest scop partea cea mai mare din averea sa, anume suma de 10.000 fl. și fiind capitalul acesta insuficient, a decis a iniția colecte pentru a pute realiza instituțiunea proiectată în dimensiuni demne și eficace. În acest asil, copii talentați, dar' lipsiți de mijloace, ai poporului nostru, își vor face sub paza unei înțelepte supraveghieri, de care sînt lipsiți, când sînt lăsați, ca până acum, în prada mișeriei și în voia întemplierii, întreaga lor dezvoltare intelectuală în sensul spiritului poporului nostru și astfel ne vom crea, ceea-ce ne lipsește: o numeroasă generație tînără, cultă și neînstrăinată.

Acest scop, pe care-l rîvnim din adăncul sufletului nostru, îl putem însă ajunge numai dacă rezultatul colectelor va fi destul de însemnat, căci dela el depinde măsura în care se va pute activa asilul.

Fraților Români! Isvor de cultură, remediu de mîntuire voește să deschidă societatea noastră, întemeiînd asilul acesta. De aceea apelăm la patriotismul d-voastre și vă rugăm: uitați-vă la chipul îndurerat și apăsător de neagră miserie, la chipul poporului nostru iubit. Și atunci, cine poate rămîne împetrit și se nu sacrifice parte dreaptă din ceea-ce are, pentru a înșenina soartea neamului din care a eșit?

Comitetul societății noastre a instituit un subcomitet din domni: baronul Eudoxiu Hormuzaki, cavalerul Dionis de Bejan, cavalerul Dr. Iancu de Flondor, baronul Dr. Alexandru Hormuzaki, Dr. George Popovici, Atanas Pridie și Dr. Emilian Voitschi, cu însărcinarea, a pune în curs colecta și a o duce până la finea lunii Maiu a. c. la un rezultat cît se poate de abundent, ca să se poată ajunge realizarea deplină a scopului măreț.

Ofertele maritimioase sînt a se adresa sau direct dlui Dr. Alexandru baron Hormuzaki (Cernăuți, strada Iosif nr. 8), casarului acestui subcomitet, sau acelor persoane de încredere, ce vor fi numite de comitet în centrele districtuale.

În vederea situațiunii în care ne aflăm și a trebuințelor noastre suprem urgente, se contribuim cu toții, după sincera și adevărată noastră puțință, pentru a ne asigura viitorul națiunii și a ne salva onoarea.

Cernăuți, în Martie 1896.

Comitetul societății pentru cultura și literatura română din Bucovina.

Baronul Eudoxiu Hormuzaki, president. F. Cărsiac. Grigore Halip. Dr. Baronul A. Hormuzaki. N. Jeremievici. I. Lutia. C. Moravriu. I. Nastasi. Dr. G. Popovici. A. Pridie. Dr. Stefan Saghin. C. Stefanovici. Dr. T. Tarnavschii. Dr. D. Verenco. Dr. E. Voitschi.

Din România.

Un manifest. — Comitetul național studențesc din București a publicat un manifest, a cărui încheiere o reproducem din ziarele ce ne-au sosit ieri:

„Până atunci comitetul național al studenților din regatul român, interpretînd dorința studențimii și a întregii națiuni:

„Vă conjură, cetățeni liberi, pe libertatea și conștiința voastră, de a nu primi invitațiunile ademenitoare ale dușmanului!”

„Acesta pentru națiune.

„Căt” privește reprezentarea României oficială, ar însemna înșenunchiarea neamului prin trădare!

„Și se se știe, că toate se iartă cuiva, trădarea patriei — nici în mormînt!”

„Comitetul național studențesc”.

Congres didactic. Ziara „Ziua” ne aduce știrea, că al XIII-lea congres al corpului didactic din România, se va ține la Focșani, în zilele de 28, 29 și 30 Martie a. c. În acest scop s'a acordat pe căile ferate o reducere de 50%.

Chestiunile ce se vor discuta în anul acestuia sînt:

a) dacă s'ar pute organiza învățămîntul inferior al școalelor secundare astfel, încît el să fie comun școalelor clasice, reale și comerciale, formînd, în același timp, un tot de cunoștințe suficiente pentru cei cari n'ar mai continua învățătura lor în cursuri superioare;

b) programa clasei I-a secundare.

CORRESPONDENȚA

„TRIBUNEI”.

Zarand, Martie 1896.

O întîmpinare.

Onorată Redacțiune!

În numărul 46 al ziarului d-voastre s'a publicat ca din țeara Hațegului, despre dl. protopresbiter al Zarandului, că ar fi parțial în alegerea învățătorilor și pentru interese proprii ar delătura pe „cualiificați”.

Am avut ocaziune 12 ani de-arînd, de când e în mijlocul nostru, să-l cunoaștem nu numai în afaceri oficiale, ci și în viața publică și cea socială.

Noi știm, că dl. protopresbiter a făcut și face căi pentru instituirea învățătorilor, examene, vizitații etc. în comunele cele mai re-trase ca: După-peatră, Blăjeni, Stănița, Bulzești etc., unde nu poate merge decît călări câte 4 ore și pe jos câte 2 ore. Aci adesea e silit să peardă mai multe zile cu luminarea celor neorientați, cu împăcarea de partide și să trăească în condițiuni foarte modeste.

Procedura ce a urmat-o la instituirea învățătorilor s'a adus prin act separat în mod detaliat an de an la cunoștința sinodului ppresbiteral. Din aceste reese evidentă nu numai străduința de întregire a posturilor, ci și simțul de dreptate manifestat la distribuirea competențelor atît după calificație, cît și după pregătire, și pentru a institui pe cei calificați, a susținut adese lupte violente cu poporul (în Curechiu, Vaca), care sprigina pe câte un nequalificat.

Sinodul totdeauna a luat act despre aceasta, asemenea și autoritățile superioare bisericesti.

Liberal și generos, pe învățătorii buni și inteligenți i-a cuprins totdeauna în casa sa, i-a ospătat și ajutat, i-a încurajat, oferindu-le tipărituri pentru datele statistice școlare, împrumutându-i cu manuale proprii și chiar cu bani (Virgil Pop, V. Neagu, N. Huț etc.)

În special pe inv. Sabin Safta. A avut conflict pentru el cu autoritățile politice, la cari numitul contra dispozițiilor clare ale constituției noastre bisericesti a recurs din motivul, că fiind numai provisor n'a fost reales pe anul următor. Aceasta a avut de urmare, că oficiile civile au impus introducerea lui cu putere brachială și au pretins folosirea limbii maghiare în corîndere cu ele. Numai cu mare luptă a succed validitatea atît a dispozițiilor constituției, cît și a folosirii limbii române în cazul de față.

Ce e mai mult, pentru a avea succese în lipsa de învățători calificați, a aplicat absolenței de 4 clase, lăsînd oficiilor parohiale a-î supraveghea și ajuta, ca să le rămîna din salariu la studiarea cursului pedagogic (Zeriu, I. Mateș, S. Rusu, A. Giurgiu etc.)

La ridicarea salariilor învățătoresți a avut mult se lupte, chiar să se expună, ca se susțină autoritatea bisericii și să impună vigoarea legilor (Șeauri, Tomnatic etc.) Nicîcînd n'a dat alarm, nu s'a plîns. A simțit necesitatea multor încordări, pînă-ce poporul se va împăca cu datorințele și drepturile garantate în constituție, pe cari într-un timp scurt, dela întroducere, n'a putut-o pîtrunde.

Și în schimbul jertfii de sine, îngrijindu-se de toți, numai de familia sa nu, care-i e remunerația materială? Un bagatel de 3-5 fl. și acestia adese neregulat plătiți, deși aproape tot salariul îi stă astăzi din acestea.

În participarea la mișcările politice, la viața socială, în contribuiri la colecte spre orice scop de binefacere, ajutarea studenților săraci ș. a., a fost totdeauna model, care prin marimisia sa a înșufleșit pe toți.

Trebuie să fie cineva gata a brasca cele mai delicate sentimente omenești ca să susțină, că dl. ppresbiter al Zarandului, V. Damian, ar fi omul lăcomiei, ca pentru interese proprii să înlăture inv. „cualiificați” din tract.

Unicul cusur, ce i-s'ar pute aduce dlui ppresbiter, ar fi prea multa bunătațe, prea marea indulgență chiar și față de cei-ce au abusat de bunăvoința sa.

Am rămas uimiți la publicarea știrii neadeverate din nr. 46 al „Tribunei”.

Nuam un individ, care, lovindu-se de spiritul și litera legii, i-a atins dreptatea, poate fi corespondentul.

Teodor Pop m. p., avocat și membru la toate corporațiunile de aici; Simion Băcilă m. p., paroh în Ormindea și membru al sinodului ppresbiteral; George Bogdan m. p.,

Făină roșie I-ma.

Cel mai bun nutreț pentru porci și vite.
50 chgr. fără sac fl. 2.10,
pentru revânzătorii,
b/500—1000 chilogrami franco sac
per 100 chgr. fl. 4.15.
recomandă [1052] 6—10

Joh. Mich. Klein,
Rosenanger nr. 9,
(vis-à-vis de târgul peștilor).

A apărut și se află de vânzare la
„Institutul Tipografic” din Sibiu

GRAMATICA GERMANĂ
TEORETICĂ PRACTICĂ
de
Sava Popovici Barcianu.

Edițiunea a cincea
revidată și completată
de

Dr. Danil Popovici-Barcianu.

Această gramatică atât de bine întocmită, având
la fine și un mic vocabular german-român
costă numai 1 fl. 40 cr. plus porto.

„Institut Tipografic” în Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreunate cu

însoțiri de consum, de vânzare, de vilerii, de lăp-
tării etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri
de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania”.

EDITURA

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibului”
(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr.,
recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

Institutul Tipografic în Sibiu.

Ultima tragere principală

Loteriei maghiare de clase

încuviințată de stat.

Cel mai bun câștig în cazul cel mai norocos

Un milion coroane.

Tragerea în fiecare zi de lucru

dela

12—28 Maiu 1896.

Câștiguri	Coroane	Coroane
1 premiu de	600.000	= 600.000
1 „	400.000	= 400.000
1 „	300.000	= 300.000
1 „	200.000	= 200.000
1 „	100.000	= 100.000
2 „	40.000	= 80.000
2 „	20.000	= 40.000
5 „	10.000	= 50.000
10 „	8.000	= 80.000
34 „	6.000	= 204.000
100 „	2.000	= 200.000
200 „	1.000	= 200.000
2650 „	200	= 530.000
22.000 „	150	= 3.300.000
25.007	Câștiguri și 1 premiu	6,284.000

Prețurile losurilor de cumpărat III-a clasă:

pentru	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$
fl.	60.—	30.—	6.—	3.—

Pe lângă aceste losuri cu prețuri originale sunt a se alătura pentru
porto în epistole recom. și liste de tragere suma de 25 cr.

Losuri recomandă și expediază pe lângă trimitere an-
ticipativă a competenței, sau și cu rambursă, la adresa

Carl Heintze,

Budapest, Servitenplatz 3.

Adresa telegrafică: **Lottoheintze Budapest.**

Losurile de clasa a II-a pentru clasa a III-a sunt a se reînoui pe lângă reaşternerea losurilor
de clasa a II-a și solvirea competenței de reînoui și adevă:

[804] 7—12

pentru	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	los
20.—	10.—	2.—	1.—	florini	

din 25 Martie până cel mult 2 Maiu.

Losuri de câștig până la ori-ce înălțime le schimb prompt.

Banca generală de asigurare mutuală „TRANSILVANIA”.

A XXVII-a adunare generală ordinară

va avè loc Duminecă în 12 Aprilie n. a. c. la 3 ore după prânz
în sala de ședințe a comunității orășenești (curtea sfatului, strada Măcela-
rilor nr. 2).

Obiecte de pertractare sunt:

1. Darea de seamă despre afacerile anului 1895.
2. Raportul comitetului de supraveghere.
3. Întregirea consiliului administrativ.
4. Propuneri incurse.
5. Sortire de obligațiuni ale fondului de întemeiere.

Sibiu, în 11 Martie 1896.

Direcțiunea.

[1101] 3—3

Diplomă de onoare.

Institut Tipografic în Sibiu.

Diplomă de onoare.

Se recomandă a executa următoarele:

OPURI și BROȘURI

Placate

BILETE DE LOGODNĂ și DE CUNUNIE

Carte și epistole

Circulare și preț-curenturi

Note

Mare deposit
de cuverte, cerneală, recuise de scris,
ceară de pecetluit etc.

Comande din afară
se efectuesc repede.

Bilete de vizită

după plac și cerere

Mare deposit
de hârtie de scris și concept, precum și hârtie fină
de epistole
cu picuri în casete.

Biblioteca populară a „Tribunei”

Diferite cărți științifice și literare
Elegant legate sau broșurate.

Dicționar

român-german și german-român.

Prețuri foarte moderate.

Strada Poplăcii Nr. 15.

Librărie românească în Sibiu

Strada Poplăcii Nr. 15.